

บทที่ 2

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สถานะทางกฎหมายและข้อจำกัดของช่องแคบมะละกา

ช่องแคบมะละกานับเป็นช่องแคบที่มีเรือสัญจรผ่านมากแห่งหนึ่งของโลก ปัญหาโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธย่อมส่งผลกระทบต่อประชาคมระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง เนื่องจากรัฐที่ใช้ประโยชน์จากช่องแคบนี้นั้นมีหลายรัฐทั้งรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบและรัฐมหาอำนาจอื่นๆที่ใช้ช่องแคบดังกล่าวในการขนส่งสินค้า ดังนั้นปัญหาโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธจึงเป็นปัญหาที่สำคัญต่อความมั่นคงทางทะเลของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประชาคมโลก

ในบทนี้จะเป็นการกล่าวถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกาที่มีความสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง ซึ่งส่งผลให้ปัญหาการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือที่เกิดขึ้นในช่องแคบมะละกาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ และศึกษาถึงสถานะทางกฎหมายของช่องแคบมะละกาที่กำหนดถึงสถานะทางกฎหมายของน่านน้ำที่ประกอบเป็นช่องแคบ เพื่อศึกษาถึงเขตอำนาจของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบในการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดที่เป็นภัยคุกคามต่อการเดินเรือผ่านบริเวณช่องแคบมะละกา รวมถึงข้อจำกัดที่เกิดจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกา

2.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์และความสำคัญของช่องแคบมะละกา

2.1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกา

ช่องแคบมะละกาเป็นช่องแคบระหว่างแหลมมลายูและเกาะสุมาตรา อยู่บริเวณทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศไทย ตะวันตกและใต้ของมาเลเซีย ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือและเหนือของเกาะสุมาตรา และเลยไปถึงทางด้านใต้ของสิงคโปร์ ปากทางเข้าทางทิศตะวันออกอยู่บริเวณใต้สุดของประเทศมาเลเซียที่เกาะ Kukup¹ ซึ่งมีความกว้าง 8.4 ไมล์² และทางเข้าทางทิศตะวันตกของช่องแคบเริ่มจากตอนใต้สุดของเกาะภูเก็ตถึงตอนเหนือสุด

¹ Michael Leifer, *Malacca, Singapore and Indonesia*, (The Netherlands: Sijthoff & Noordhoff, 1978), p.60.

² Ibid.

ของเกาะสุมาตราของอินโดนีเซียบริเวณแหลม Paia³ มีความกว้างประมาณ 500 ไมล์⁴ ช่องแคบมะละกาเป็นช่องแคบที่มีความยาวประมาณ 600 ไมล์ ช่วงที่แคบที่สุดประมาณ 1.5 ไมล์ โดยช่องแคบมะละกานับว่าเป็นช่องแคบที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่เชื่อมระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิกและเป็นเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศมาอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ยุคโบราณ ช่องทางการเดินเรือนี้ได้รวมเรียกว่าเป็นช่องแคบมะละกาแต่ในความเป็นจริงแล้วภายในช่องแคบมะละกามีช่องแคบอื่น ๆ รวมอยู่ด้วยกันอีก 4 ช่องแคบได้แก่

1.กลุ่มช่องแคบสิงคโปร์ เริ่มตั้งแต่ทางเข้าระหว่างตันจง กัลล์ (Tanjong Gull) ของสิงคโปร์และเกาะนิปา (Nipa) ของอินโดนีเซีย มีความกว้าง 9.1 ไมล์ และช่องแคบระหว่างเมืองเบดอค (Bedok) ของสิงคโปร์และตันจง สิควัง (Tanjong Sikwang) ของอินโดนีเซีย มีความกว้าง 8.7 ไมล์ ในระหว่างช่องทางนี้จะมีช่องแคบอื่น ๆ อีก 4 ช่องแคบ

2.ช่องแคบที่อยู่ระหว่างตาทัน ดาโต๊ะ (Tahan Datok) ของมาเลเซียและตันจงเปร์แกม (Tanjong Pergam) ของอินโดนีเซีย มีความกว้าง 11.1 ไมล์ และช่องแคบระหว่างตันจงสตปา (Tanjong Stapa) ของมาเลเซียและตันจง บาบิ (Tanjong Babi) ของอินโดนีเซีย

3.ช่องแคบยะโฮร์ (Jahore) เป็นช่องแคบอยู่ระหว่างคาบสมุทรมาลายูกับสิงคโปร์

4.ช่องแคบมะละกาอยู่ระหว่างเกาะปีนังกับชายฝั่งทามาเนียมีความกว้าง 126 ไมล์ และช่องเกาะกูบและเกาะลิตเติล คาริมัน

จากการศึกษาภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกาที่ประกอบด้วยบางส่วนที่มีความแคบจนกระทั่งเกิดการทับซ้อนของทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งระหว่างประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย จนส่งผลให้เกิดสนธิสัญญาเพื่อกำหนดอาณาเขตทางทะเลของตนเรียกว่าอนุสัญญาระหว่างสาธารณรัฐอินโดนีเซียและมาเลเซียกำหนดเส้นเขตแดนของทะเลอาณาเขตของทั้งสองประเทศในช่องแคบมะละกา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม ค.ศ.1970 ที่กัวลาลัมเปอร์* และบางส่วนของที่กว้าง

³ International Hydrographic Organization, "Limit of Oceans and Sea," Special Publication No.23, Draft 4th edition 1986, p.90.

⁴ Ibid.

* โดยกำหนดจุดแบ่งไว้ 8 จุดดังนี้ คือ

จุดที่ 1 ลองติจูดที่ 101 องศา 2 ลิปดา ตะวันออก ละติจูดที่ 2 องศา 51 ลิปดา 6 ฟลิปดาเหนือ

ที่มีความกว้างถึงประมาณ 500 ไมล์⁵ จากลักษณะดังกล่าวเมื่อพิจารณาอาณาเขตทางทะเลในช่องแคบมะละกาสามารถแบ่งได้ดังนี้คือ

1) ทะเลอาณาเขต อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้กำหนดถึงความกว้างของทะเลอาณาเขตที่มีความกว้างไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล โดยในบางส่วนของแคบโดยเฉพาะบริเวณทางตอนใต้ของช่องแคบมะละกาซึ่งในทางปฏิบัติรัฐที่อยู่กับช่องแคบได้ทำอนุสัญญา^{*} ระหว่างกันเพื่อกำหนดเส้นเขตแดนของทะเลอาณาเขตระหว่างกัน นอกจากบริเวณดังกล่าวแล้วทะเลอาณาเขตของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบมีความกว้าง 12 ไมล์ทะเลตามปกติ

2) เขตต่อเนื่อง อนุสัญญาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้กำหนดถึงความกว้างของเขตต่อเนื่องที่มีความกว้างไม่เกิน 24 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต^{**} ซึ่งมีความหมายว่าเขตต่อเนื่องนั้นมีความกว้างเพิ่มจากทะเลอาณาเขตออกไปอีก 12 ไมล์ทะเล โดยในช่องแคบมะละกาประกอบด้วยเขตต่อเนื่องของประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซียในบริเวณทางตอนเหนือของช่องแคบมะละกาตั้งแต่บริเวณทางเข้าช่องแคบจากมหาสมุทรอินเดียจนถึงประมาณ ลองติจูดที่ 101 องศา 2 ลิปดา ตะวันออก ละติจูดที่ 2 องศา 51 ลิปดา 6 ฟลิปดาเหนือ ที่เป็นจุดเริ่มต้นของเขตแบ่งทะเลอาณาเขตของประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซีย

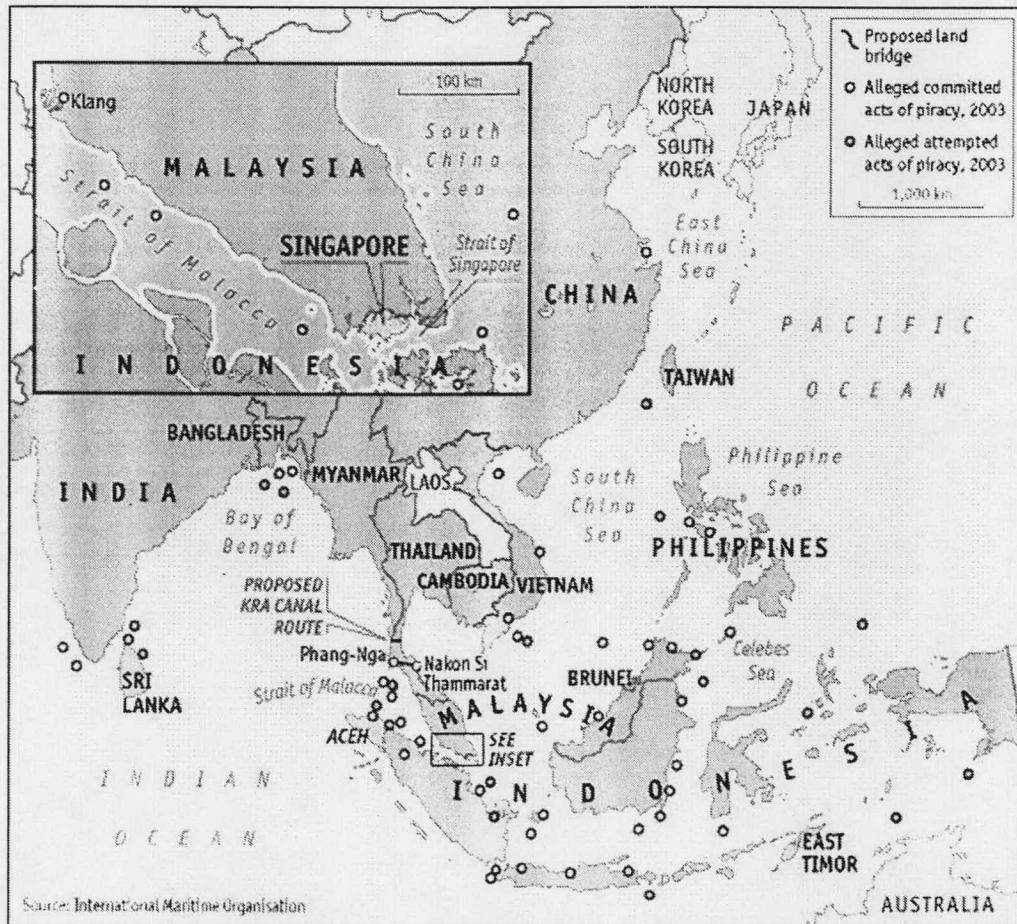
จุดที่ 2 ลองติจูดที่ 101 องศา 12 ลิปดา 1 ฟลิปดา ตะวันออก ละติจูดที่ 2 องศา 41 ลิปดา 5 ฟลิปดาเหนือ
 จุดที่ 3 ลองติจูดที่ 101 องศา 46 ลิปดา 5 ฟลิปดา ตะวันออก ละติจูดที่ 2 องศา 15 ลิปดา 4 ฟลิปดาเหนือ
 จุดที่ 4 ลองติจูดที่ 102 องศา 13 ลิปดา 4 ฟลิปดา ตะวันออก ละติจูดที่ 1 องศา 55 ลิปดา 2 ฟลิปดาเหนือ
 จุดที่ 5 ลองติจูดที่ 102 องศา 35 ลิปดา ตะวันออก ละติจูดที่ 1 องศา 41 ลิปดา 2 ฟลิปดาเหนือ
 จุดที่ 6 ลองติจูดที่ 103 องศา 2 ลิปดา 1 ฟลิปดา ตะวันออก ละติจูดที่ 1 องศา 19 ลิปดา 1 ฟลิปดาเหนือ
 จุดที่ 7 ลองติจูดที่ 103 องศา 3 ลิปดา 9 ฟลิปดา ตะวันออก ละติจูดที่ 1 องศา 19 ลิปดา 5 ฟลิปดาเหนือ
 จุดที่ 8 ลองติจูดที่ 103 องศา 22 ลิปดา 8 ฟลิปดา ตะวันออก ละติจูดที่ 1 องศา 15 ลิปดา เหนือ

⁵ International Hydrographic Organization, "Limit of Oceans and Sea," Special Publication No.23, Draft 4th edition 1986, p.90.

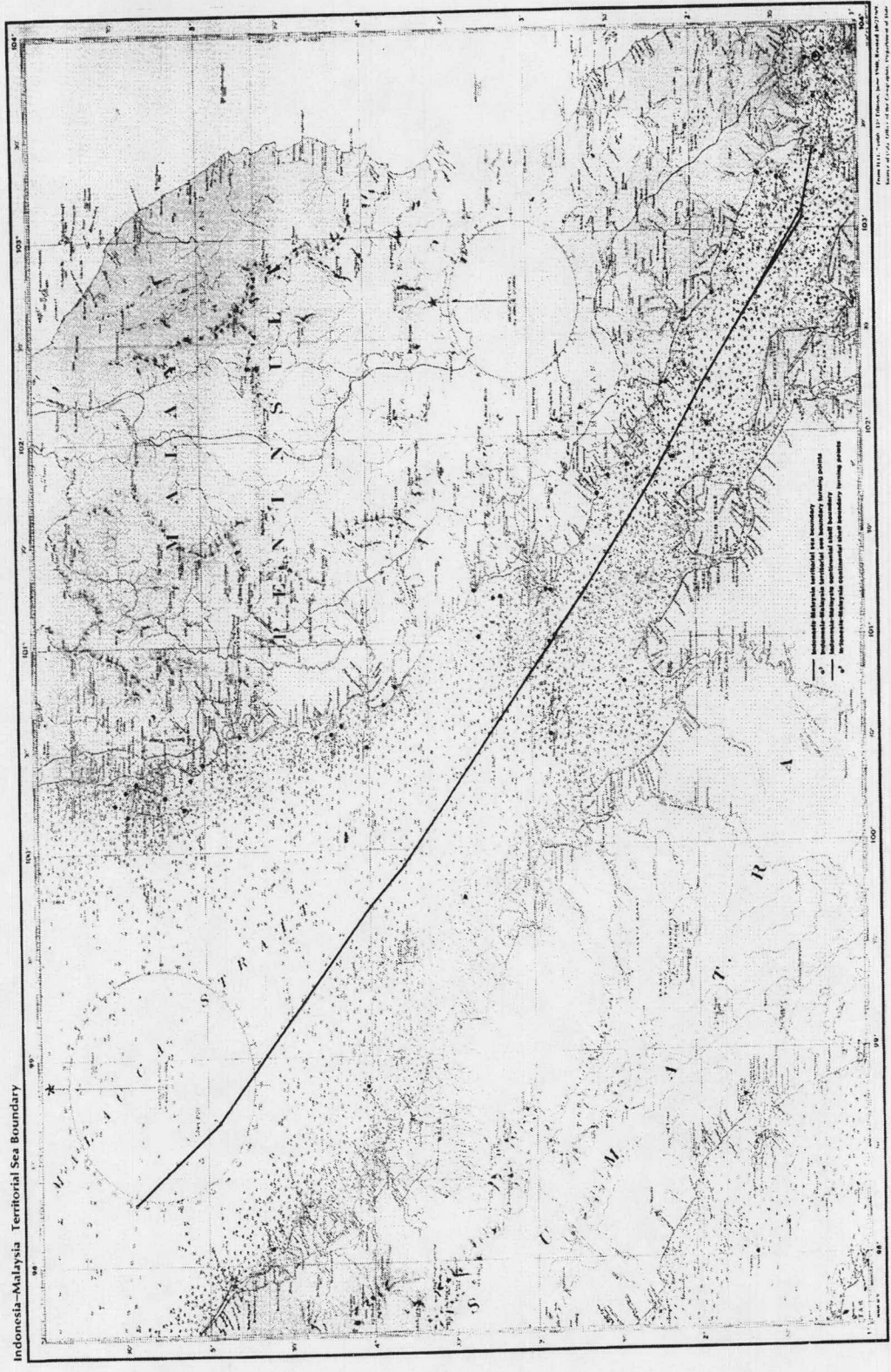
^{*} อนุสัญญาระหว่างสาธารณรัฐอินโดนีเซียและมาเลเซียกำหนดเส้นเขตแดนของทะเลอาณาเขตของทั้งสองประเทศในช่องแคบมะละกา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม ค.ศ.1970 ที่กัวลาลัมเปอร์ คูอ้างอิงที่ 4 ประกอบ

^{**} ข้อ 33 วรรค 2 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982
 "เขตต่อเนื่องมีอาจขยายเกินกว่า 24 ไมล์ทะเล จากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต"

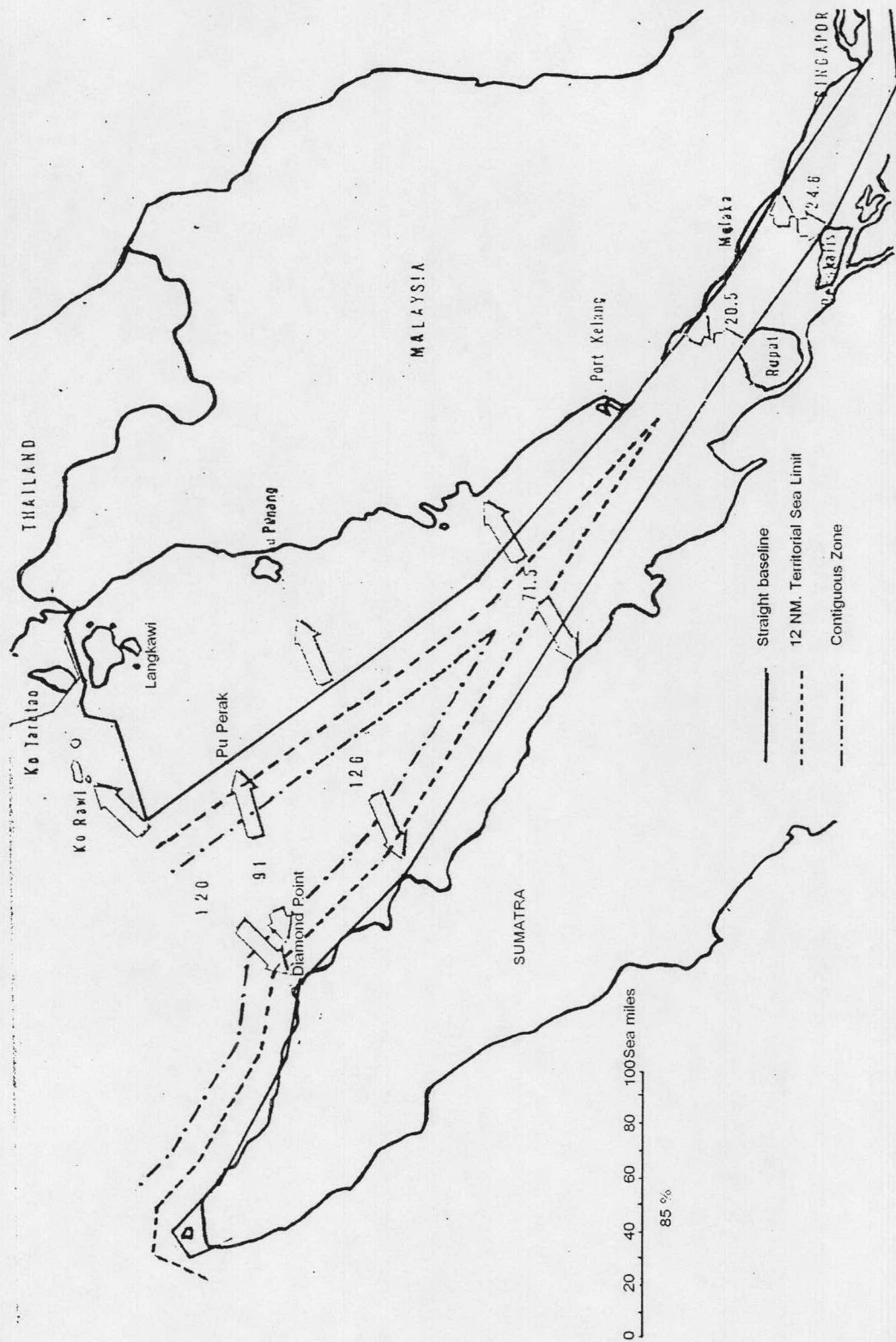
3) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ อนุสัญญาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้กำหนดถึงความกว้างของเขตเศรษฐกิจจำเพาะคือกว้างไม่เกิน 200 ไมล์ทะเล จากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ในการศึกษาถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะสามารถพิจารณาจากภาพที่ 3 ปรากฏเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่ทับซ้อนกันระหว่างเขตเศรษฐกิจจำเพาะของอินโดนีเซียและประเทศมาเลเซียที่ปรากฏบริเวณทางตอนเหนือของช่องแคบมะละกา

ภาพที่ 1 ที่ตั้งของช่องแคบมะละกา

ภาพที่ 2 ช่องแคบมะละกาแสดงทะเลอาณาเขตของประเทศอินโดนีเซีย และประเทศมาเลเซีย

ภาพที่ 3 แสดงเขตทางทะเลของช่องแคบมะละกา

2.1.2 ความสำคัญของช่องแคบมะละกา

จากที่ตั้งของช่องแคบมะละกาที่อยู่ระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิกส่งผลให้ช่องแคบมะละกามีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงดังนี้คือ

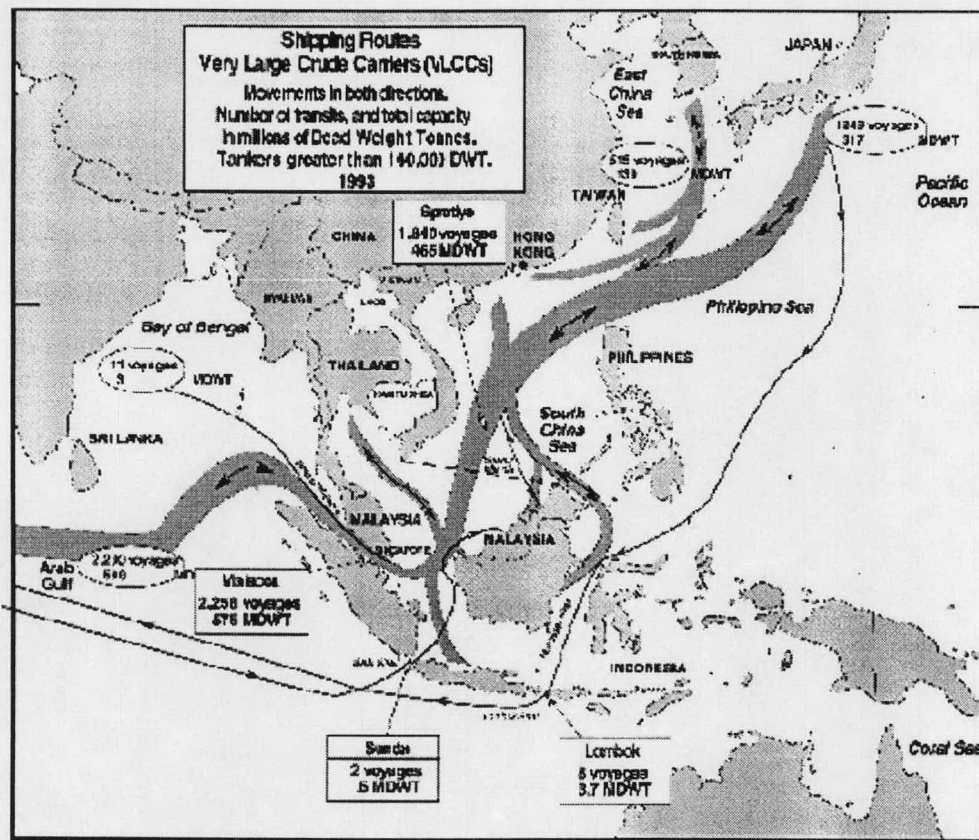
2.1.2.1 ทางด้านเศรษฐกิจ

การค้าทางทะเลปริมาณ 1 ใน 4 ถึง 1 ใน 3 ของปริมาณทั้งหมดของการค้าทางทะเลทั่วโลกผ่านทางช่องแคบมะละกาและครึ่งหนึ่งของปริมาณการขนส่งน้ำมันทั่วโลกต้องผ่านช่องแคบนี้ แต่每天有เรือบรรทุกน้ำมันดิบราว 10.3 ล้านบาร์เรล โดยเชื่อมต่อระหว่างอ่าวเบงกอลและมหาสมุทรอินเดียไปยังทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิก การขนส่งน้ำมันจากตะวันออกกลางไปยังประเทศจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี โดยประเทศญี่ปุ่นเองอาศัยการขนส่งน้ำมันผ่านทางนี้ถึง 80 % ของน้ำมันทั้งหมดของประเทศ สำหรับประเทศเกาหลีนั้นซึ่งไม่มีปริมาณน้ำมันสำรองภายในประเทศนำเข้าน้ำมันประมาณ 2.1 ล้านบาร์เรลต่อวันและประเทศจีนเองต้องนำเข้าน้ำมันประมาณ 5.56 ล้านบาร์เรลต่อวันซึ่งส่วนมากมาจากการขนส่งผ่านทางช่องแคบมะละการวมถึงการขนส่งสินค้าต่างๆไปยังตะวันออกกลาง ทุกวันมีเรือบรรทุกสินค้า และเรือขนส่งน้ำมันสัญจรผ่านช่องแคบนี้ 150-500 ลำ ซึ่งมีจำนวนสูงถึง 50,000 ลำต่อปี เหตุด้วยช่องแคบนี้เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกที่สั้นที่สุด⁷ ดังนั้นช่องแคบมะละกาจึงเป็นช่องแคบที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของภูมิภาคนี้และของโลก

---

⁶Peter Chalk, Low intensity Conflict in Southeast Asia, Conflict Studies, no.305/306(Warwickshire, England: Research Institute for study of Conflict and Terrorism, 1998), p. 6.

⁷ Adam J.Young, Contemporary maritime piracy in Southeast Asia: history, causes and remedies (Singapore: ISEAS Publishing, 2007), p.2.

ภาพที่ 4 เส้นทางเดินเรือในช่องมะละกา

สำหรับประเทศที่เป็นรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบนั้นสามารถแสวงหาผลประโยชน์จากการผ่านช่องแคบนี้ โดยเฉพาะประเทศสิงคโปร์นับเป็นรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบที่มีผลประโยชน์จากช่องแคบมากที่สุดโดยอาศัยท่าเรือที่ทันสมัย อู่ซ่อมเรือขนาดใหญ่⁸ ทำให้สิงคโปร์กลายเป็นเมืองท่าที่สำคัญที่สุดในเส้นทางเดินเรือผ่านช่องแคบ อันเป็นผลให้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าในภูมิภาคนี้ จึงกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสิงคโปร์ผูกพันอยู่กับการเดินเรือผ่านช่องแคบ

ส่วนอินโดนีเซียและมาเลเซียนั้นมีผลประโยชน์แตกต่างไปจากสิงคโปร์ เนื่องจากประเทศทั้งสองไม่ได้มีเมืองท่าที่สำคัญหรือมีศูนย์กลางทางการค้าเช่นสิงคโปร์ ผลประโยชน์จากการเดินเรือผ่านช่องแคบโดยตรงจึงมีเพียงเล็กน้อย คืออาศัยเป็นเส้นทางสำหรับส่งสินค้าออก

⁸ Information Division, Singapore Fact and Pictures 1988, p.113.

บางส่วนเท่านั้น ช่องแคบมะละกาจึงไม่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจต่อทั้งสองประเทศเท่ากับที่มีต่อสิงคโปร์ นอกจากนี้ทั้งอินโดนีเซียและมาเลเซียต่างสามารถติดต่อทางทะเลซึ่งรวมถึงการขนส่งสินค้าได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยช่องแคบมะละกาแต่ทางเดียวอีกด้วย โดยอินโดนีเซียอาศัยช่องแคบต่างๆ ในรัฐหมู่เกาะของตนและมาเลเซียก็สามารถใช้เมืองท่าซึ่งมีอยู่ทั้งสองฝั่งคาบสมุทรมลายูได้⁹

2.1.2.2 ทางด้านความมั่นคง

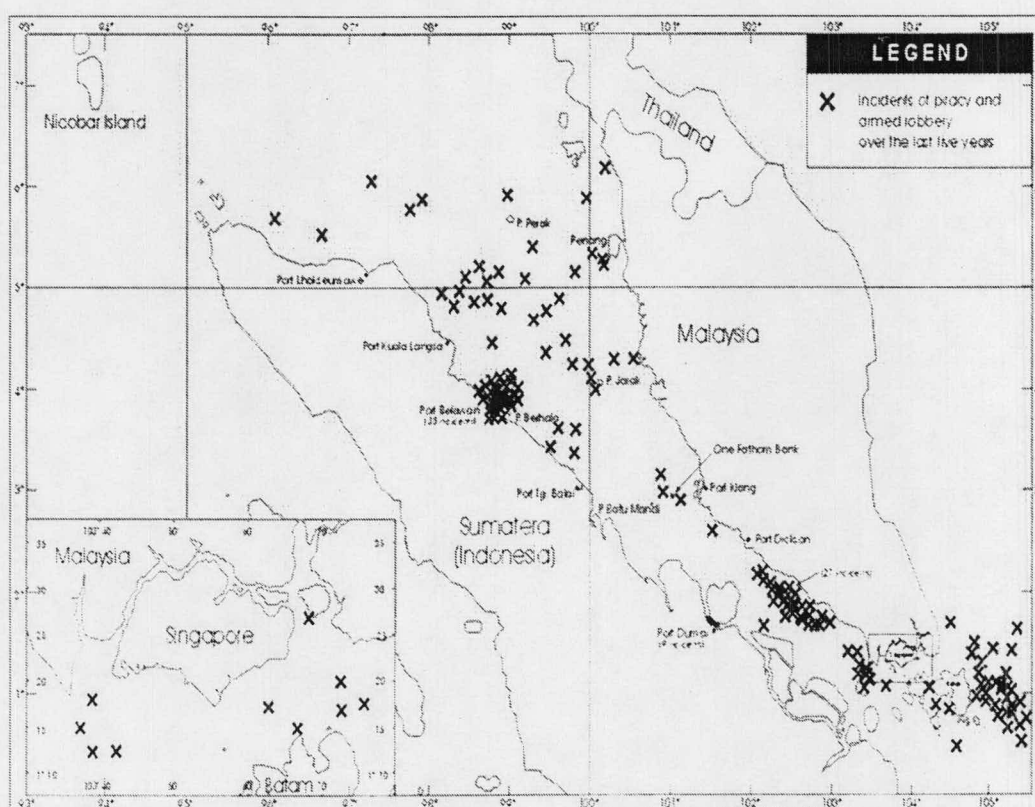
นอกจากช่องแคบมะละกาจะมีความสำคัญทางด้านการค้าระหว่างประเทศแล้ว ช่องแคบนี้ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในทางยุทธศาสตร์ทางทะเล เนื่องจากช่องแคบเป็นตัวเชื่อมระหว่างทะเลในแต่ละส่วนให้ติดต่อถึงกันได้ นอกจากนี้ช่องแคบยังเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญเมื่อมีความขัดแย้งทางการเมืองหรือเกิดวิกฤตการณ์ในบริเวณช่องแคบนั้น โดยที่ลักษณะทางธรรมชาติของช่องแคบมีลักษณะที่ไม่กว้างมากนักสามารถทำการปิดล้อม (Blockade) ช่องแคบหรือด้วยการโจมตีจากอาวุธบนฝั่ง เมื่อพิจารณาสภาพของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์แล้วจะพบว่าช่องแคบมะละกาอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นภูมิภาคที่ประเทศมหาอำนาจได้แสวงหาประโยชน์มาตั้งแต่อดีตนับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 16 เป็นต้นมา ชาวตะวันตกได้ค้นพบว่าช่องแคบมะละกาเป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิกที่มีระยะทางสั้นที่สุดสาเหตุสำคัญที่มหาอำนาจสนใจเหตุเพราะช่องแคบมะละกามีความสำคัญต่อการพาณิชย์นาวีของประเทศมหาอำนาจเช่น จีน ญี่ปุ่น อินเดีย เป็นต้น¹⁰ รวมถึงภัยจากการก่อการร้ายซึ่งอาศัยรูปแบบของการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธ

การกระทำอันเป็นโจรสลัดหรือการปล้นเรือโดยใช้อาวุธเพื่อวัตถุประสงค์เป็นการก่อการร้าย สำหรับการก่อการร้ายทางทะเลนั้น กลุ่มผู้ก่อการร้ายใช้เรือเป็นพาหนะ (Vessels as a means) โดยการนำเรือในการลำเลียงสินค้าที่ปล้นมาได้ นำไปเพื่อการสนับสนุนเครือข่ายก่อการร้ายรวมทั้งอาจใช้เรือในการขนส่งอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธชีวภาพ หรืออาวุธสงครามตามรูปแบบให้กับกลุ่มผู้ก่อการร้ายหรือเป็นกลุ่มผู้ก่อการร้ายเอง รวมทั้งการใช้เรือเป็นอาวุธ (Vessels as

⁹ อาทิตย์ ออกเวหา, "สถานะทางกฎหมายของช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศในช่องแคบมะละกาและสิงคโปร์," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533), หน้า 29-30.

¹⁰ กิตติมา จันทร์ตรี, "ช่องแคบมะละกา มาเลเซีย-อินโดนีเซีย," (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2541), หน้า 35

weapons) ในกรณีเช่นนี้อาจมีการนำเรือมาใช้ในฐานะที่เป็นอาวุธโดยกลุ่มผู้ก่อการร้ายอาจเข้าบุกยึดเรือหรือสามารถเข้าทำการควบคุมเรือขนาดใหญ่ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรือบรรทุกวัตถุไวไฟที่สามารถปะทุระเบิดขึ้นมาได้ อาทิเช่น เรือบรรทุกน้ำมันหรือเรือบรรทุกก๊าซธรรมชาติ (Liquefied Natural Gas : LNG) โดยนำเรือเหล่านี้เข้าพุ่งชนเรือลำอื่นหรือเข้าพุ่งชนท่าเรือ มีตัวอย่างให้เห็นมาเมื่อล่าสุด กล่าวคือแม้ว่าจะเป็นเรือเร็วขนาดเล็ก (Speedboat) บรรทุกระเบิดก็สามารถใช้โจมตีก่อให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมากต่อเรือยูเอสเอสโคล (USS Cole) จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้เชื่อว่าแนวคิดในการดัดแปลงตัวเรือเพื่อเป็นระเบิดลอยน้ำ ถ้าเป็นเรือบรรทุกอาวุธทำลายล้างสูงเข้าพุ่งชนท่าเรือที่มีผู้คนมากมายความเป็นไปได้ อาจเป็นผลร้ายแรงที่ยากจะป้องกัน¹¹

ภาพที่ 5 เหตุการณ์โจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธที่เกิดขึ้นระหว่างปี ค.ศ. 2000 - 2005

¹¹ จ่าเอกสุรศักดิ์ ทองเพชร, "ผู้ร้ายในช่องแคบมะละกา: โจรสลัด หรือ ผู้ก่อการร้าย," กระแสภาคเหนือ ปีที่ 2, ฉบับที่ 16 (เมษายน 2548): 36.

จากภาพที่ 5 ที่แสดงถึงเหตุการณ์การกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธที่เกิดขึ้นในบริเวณช่องแคบมะละกา ส่วนมากเกิดขึ้นในบริเวณทะเลอาณาเขตของประเทศที่อยู่ติดกับช่องแคบ ซึ่งจากการกระทำอันเป็นโจรสลัดตามกฎหมายระหว่างประเทศหมายถึงการกระทำที่เกิดขึ้นนอกเขตอำนาจของรัฐหรือในทะเลหลวง ดังนั้นจึงเกิดประเด็นปัญหาว่าการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในบริเวณทะเลอาณาเขตมีกฎหมายใดที่กำหนดครอบคลุมถึงการกระทำผิดในลักษณะดังกล่าวและมีผลอย่างไรต่อการปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือในบริเวณช่องแคบมะละกา ซึ่งจะได้ศึกษาต่อไป โดยในการพิจารณาถึงการให้เขตอำนาจของรัฐต้องพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายของช่องแคบมะละกาว่ากฎหมายระหว่างประเทศได้กำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบรวมถึงสถานะทางกฎหมายของน่านน้ำที่ประกอบเป็นช่องแคบซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

2.2 สถานะและข้อจำกัดของช่องแคบมะละกา

2.2.1 สถานะทางกฎหมายของช่องแคบมะละกา

โดยในส่วนนี้จะศึกษาสถานะทางกฎหมายของช่องแคบมะละกาเมื่อทราบถึงสถานะทางกฎหมายของช่องแคบมะละกาว่าเป็นช่องแคบชนิดใดตามที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดยอมทำให้ทราบถึงข้อกำหนดการใช้อำนาจของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบและรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสถานะทางกฎหมายของน่านน้ำที่ประกอบเป็นช่องแคบที่ส่งผลต่อการใช้อำนาจของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบเหนือน่านน้ำที่ประกอบเป็นช่องแคบ

2.2.1.1 หลักการให้สถานะทางกฎหมายของช่องแคบ

2.2.1.1.1 ความหมายของช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ

ปัจจุบันมีอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกล่าวถึงช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศรวม 2 ฉบับ คือ อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ทำ ณ กรุงเจนีวา ค.ศ. 1958 (Geneva Convention on Territorial Sea and Contiguous Zone 1958) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea 1982) นอกจากนี้มีคำพิพากษาในคดีช่องแคบคอร์ฟูซึ่งเป็นคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศที่ถือว่าเป็นบ่อเกิด (Source) ประการหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศอีกด้วย จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงแนวความคิดของศาลต่อหลักเกณฑ์ในเรื่องช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ

2.2.1.1.1 คำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดี

ช่องแคบคอร์ฟู

คดีช่องแคบคอร์ฟู¹²

ข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม ค.ศ. 1946 เรือลาดตระเวนแห่งราชนาวีอังกฤษ 2 ลำถูกหน่วยปืนใหญ่ของแอลเบเนียที่ประจำอยู่บนชายฝั่งระดมยิงแต่ไม่ถูกในขณะที่เรือดังกล่าวแล่นผ่านช่องแคบคอร์ฟู ซึ่งอยู่ระหว่างแผ่นดินใหญ่ของแอลเบเนียและตอนเหนือของเกาะคอร์ฟู จากเหตุการณ์นี้ รัฐบาลอังกฤษได้แจ้งแก่รัฐบาลแอลเบเนียว่าเรือรบของราชนาวีอังกฤษมีสิทธิผ่านโดยสุจริตในช่องแคบโดยมิต้องแจ้งล่วงหน้าหรือได้รับอนุญาตก่อน ส่วนรัฐบาลแอลเบเนียนั้นต้องการให้เรือต่างชาติแจ้งล่วงหน้าถึงการผ่านและต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะผ่านได้

เพื่อเป็นการทดสอบท่าทีของแอลเบเนีย รัฐบาลอังกฤษได้ส่งกองเรือของตนประกอบด้วยเรือลาดตระเวน 2 ลำและเรือพิฆาต 2 ลำออกจากท่าเรือที่เกาะคอร์ฟูไปทางตอนเหนือของช่องแคบคอร์ฟูเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม ค.ศ. 1946 ในขณะที่กองเรือดังกล่าวแล่นอยู่ในช่องแคบคอร์ฟูด้านเหนือ เรือพิฆาตทั้ง 2 ลำชนทุ่นระเบิดและได้รับความเสียหายอย่างหนัก จนทำให้ทหารประจำเรือเสียชีวิตถึง 44 นายและบาดเจ็บอีก 42 นาย

ในวันที่ 13 พฤศจิกายน ค.ศ. 1946 รัฐบาลอังกฤษได้ดำเนินการฝ่ายเดียวเพื่อกวาดล้างทุ่นระเบิดโดยขอคำแนะนำจากคณะกรรมการศูนย์ทำลายวัตถุระเบิดระหว่างประเทศ (The International Central mine Clearance Board) ซึ่งมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ. 1946 โดยมีเงื่อนไขว่าการกวาดทุ่นระเบิดดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากรัฐบาลแอลเบเนียเสียก่อน รัฐบาลอังกฤษจึงแจ้งแก่รัฐบาลแอลเบเนียเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน ค.ศ. 1946 และรัฐบาลแอลเบเนียได้ตอบในวันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ. 1946 ว่าการกวาดทุ่นระเบิดเป็นการกระทำฝ่ายเดียวของรัฐบาลอังกฤษ รัฐบาลแอลเบเนียไม่สะดวกที่จะให้กองเรืออังกฤษกวาดทุ่นระเบิดในทะเลอาณาเขตของตน หากรัฐบาลอังกฤษทำการกวาดทุ่นระเบิดโดยมิได้รับความยินยอมจากรัฐบาลแอลเบเนียจะถือว่าเป็นการละเมิดอธิปไตยของแอลเบเนีย

¹² International Court of Justice Report (1949), pp.4-169.

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีข้อมติลงวันที่ 9 เมษายน ค.ศ. 1946 แนะนำว่า รัฐที่เกี่ยวข้องควรเสนอข้อพิพาทสู่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ตามบทบัญญัติแห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ข้อมตินี้ทั้งอังกฤษและแอลเบเนียได้ยอมรับเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม ค.ศ. 1947 และต่อมารัฐบาลของประเทศทั้งสองได้ทำข้อตกลงโดยมีประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัย 2 ประเด็นคือ (1) แอลเบเนียมีความรับผิดชอบตามกฎหมายระหว่างประเทศต่อการระเบิดในช่องแคบคอร์ฟูและต้องรับผิดชอบใช้กำลังใหม่ทดแทนในความเสียหายของเรือรบและการเสียชีวิตของลูกเรือแห่งราชนาวีอังกฤษเพราะการระเบิดหรือไม่ (2) อังกฤษได้ละเมิดอธิปไตยของแอลเบเนียหรือไม่

คำวินิจฉัยของศาล

ในประเด็นที่ 1 ที่รัฐคู่พิพาทเสนอให้ศาลวินิจฉัยนั้นจากการสืบพยานผู้เชี่ยวชาญและหลักฐานต่างๆทำให้ศาลไม่อาจเชื่อได้ว่า เจ้าหน้าที่ของแอลเบเนียจะมิได้รู้เห็นในการวางทุ่นระเบิดตามที่แอลเบเนียกล่าวอ้าง ดังนั้นจึงต้องสันนิษฐานว่าแอลเบเนียรู้ถึงการมีอยู่ของทุ่นระเบิดในช่องแคบและแอลเบเนียมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งถึงการมีอยู่ของทุ่นระเบิดในทะเลอาณาเขตของตนเพื่อประโยชน์ในการเดินเรือโดยทั่วไปและมีหน้าที่ที่จะต้องเตือนเรือรบแห่งราชนาวีอังกฤษให้ทราบถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นในการผ่านเข้ามาในบริเวณช่องแคบคอร์ฟู เมื่อแอลเบเนียละเว้นเสียซึ่งหน้าที่ในการให้คำเตือนถึงการมีอยู่ของทุ่นระเบิดในน่านน้ำของตน ศาลจึงตัดสินด้วยคะแนนเสียง 11 ต่อ 5 ว่าแอลเบเนียมีความรับผิดชอบในทางระหว่างประเทศต่อการระเบิดเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม ค.ศ. 1946 ในน่านน้ำแอลเบเนียและต้องรับผิดชอบในความเสียหายและการเสียชีวิตอันเป็นผลมาจากการระเบิดนั้น

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศยังได้วินิจฉัยในประเด็นเกี่ยวกับการผ่านโดยสุจริต (Innocent passage) ในช่องแคบว่า ตามกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศแล้ว ในยามสันติรัฐย่อมมีสิทธิที่จะนำเรือรบของตนแล่นผ่านช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศระหว่างส่วนที่เป็นทะเลหลวงสองส่วนโดยมิต้องขออนุญาตจากรัฐชายฝั่งก่อนตรวจเท่าที่การผ่านนั้นเป็นการผ่านโดยสุจริตเว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในอนุสัญญาระหว่างประเทศ รัฐชายฝั่งย่อมไม่มีสิทธิที่จะห้ามการผ่านของช่องแคบในยามสันติได้

ศาลได้วินิจฉัยในประเด็นที่ 2 ว่าช่องแคบระหว่างประเทศเป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศโดยหลักเกณฑ์ที่ศาลนำมาปรับคือ สภาพทางภูมิศาสตร์ซึ่งเชื่อมต่อ

ระหว่างทะเลหลวงกับทะเลหลวงเข้าด้วยกัน และปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้ใช้สำหรับการเดินเรือระหว่างประเทศ ศาลจึงเห็นว่าช่องแคบคอร์ฟูมีลักษณะตามที่เข้าตามหลักเกณฑ์ที่ศาลได้วางไว้ และการผ่านช่องแคบของกองเรือรบแห่งราชนาวิกอังกฤษในวันที่ 22 ตุลาคม ค.ศ. 1946 นั้นเป็นการผ่านโดยสุจริต ศาลจึงตัดสินด้วยคะแนนเสียง 14 ต่อ 2 ว่า อังกฤษมิได้ละเมิดอธิปไตยของแอลเบเนียเพราะการผ่านช่องแคบดังกล่าวเป็นการผ่านโดยสุจริต¹³

นอกจากคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดีช่องแคบคอร์ฟูที่กล่าวถึงช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศแล้ว ปัจจุบันมีอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกล่าวถึงช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศรวม 2 ฉบับ คือ อนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ทำ ณ กรุงเจนีวา ค.ศ. 1958 (Geneva Convention on Territorial Sea and Contiguous Zone 1958) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea 1982)

2.2.1.1.1.2 ตามอนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958

ตามข้อ 16(4)^{*} ได้เรียกช่องแคบว่า “ช่องแคบซึ่งใช้เพื่อการเดินเรือระหว่างประเทศระหว่างส่วนหนึ่งของทะเลหลวง กับอีกส่วนหนึ่งของทะเลหลวงหรือทะเลอาณาเขตของรัฐต่างประเทศ” ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นการให้ความหมายของช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ เพราะเป็นการระบุจำกัดลงไปว่าช่องแคบที่มีลักษณะเช่นใดจึงจะได้รับสิทธิดังกล่าวไว้ในข้อ 16(4) นี้ ซึ่งอาจแยกองค์ประกอบได้เป็น ประการแรก เป็นช่องแคบที่ได้ใช้เพื่อการเดินเรือระหว่างประเทศ และประการที่สอง ช่องแคบเชื่อมต่อบetweenทะเลหลวงกับอีกส่วนหนึ่งของทะเลหลวงหรือทะเลอาณาเขตของรัฐต่างประเทศ

¹³ ศาสตราจารย์ ดร.จุมพต สายสุนทร, “กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 2,” สำนักพิมพ์วิญญูชน, กรุงเทพมหานคร, 2548, หน้า 269-271.

^{*} ข้อ 16 (4) การห้ามชั่วคราวซึ่งการผ่านโดยสุจริตของเรือต่างชาติ ผ่านช่องแคบซึ่งใช้เพื่อการเดินเรือระหว่างประเทศระหว่างส่วนหนึ่งของทะเล กับส่วนหนึ่งของทะเลหลวงหรือทะเลอาณาเขตของรัฐต่างประเทศ จะกระทำมิได้

2.2.1.1.1.3 ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล

ค.ศ. 1982

อนุสัญญานี้ได้แบ่งช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศออกเป็น 4 ชนิด ตามระบบการผ่านช่องแคบที่แตกต่างกันดังนี้คือ

ช่องแคบชนิดแรก ตามข้อ 35 (ซี)¹⁴ ของอนุสัญญานี้ได้กล่าวถึง ช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศซึ่งมีอนุสัญญาระหว่างประเทศที่บังคับใช้มาเป็นเวลานานวางกฎเกณฑ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในการผ่านไว้ ในกรณีของช่องแคบมะละกาไม่มีอนุสัญญาระหว่างประเทศวางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการผ่านไว้แต่อย่างใด

ช่องแคบชนิดที่สอง ตามข้อ 36¹⁵ ของอนุสัญญานี้ได้กล่าวถึง ช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ ซึ่งมีเส้นทางในทะเลหลวงหรือเส้นทางผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่สะดวกเช่นกันในด้านการเดินเรือและการใช้ประโยชน์ทางน้ำผ่านช่องแคบ ช่องแคบชนิดนี้เป็นช่องแคบที่มีความกว้างกว่าสองเท่าของความกว้างของทะเลอาณาเขต จึงทำให้มีช่องทางน้ำที่เป็นทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะอยู่ในช่องแคบ ซึ่งเรือและอากาศยานซึ่งสามารถใช้เสรีภาพแห่งทะเลหลวงเพื่อการผ่านได้

ช่องแคบชนิดที่สาม ตามข้อ 37¹⁶ ของอนุสัญญานี้ได้กล่าวถึง ช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศระหว่างบริเวณหนึ่งของทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะกับอีกบริเวณหนึ่งของทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยช่องแคบมะละกานั้นจัดอยู่ในช่องแคบชนิดนี้เนื่องจากเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิกซึ่งเป็นทะเลหลวง

ช่องแคบชนิดที่สี่ มี 2 ประเภท คือ ประเภทแรก ตามข้อ 38 (1)¹⁷ กล่าวถึงช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ ระหว่างบริเวณหนึ่งของทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะกับทะเลอาณาเขตของรัฐอื่น ซึ่งเป็นนิยามเดียวกับในอนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขต

¹⁴ ข้อ 35 (ซี) ภาคผนวก ก.

¹⁵ ข้อ 36 ภาคผนวก ก.

¹⁶ ข้อ 37 ภาคผนวก ก.

¹⁷ ข้อ 38 (1) ภาคผนวก ก.

ต่อเนื่อง ค.ศ. 1958 ข้อ 16 (4) นั้นเอง และประเภทที่สอง ตามข้อ 45 (1) (บี)¹⁸ กล่าวถึงช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศระหว่างบริเวณหนึ่งของทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะกับอีกบริเวณหนึ่งของทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ อยู่ระหว่างเกาะกับแผ่นดินใหญ่ของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบและมีเส้นทางในทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะจากอีกด้านหนึ่งของเกาะซึ่งอยู่ติดกับทะเลเปิดที่สะดวกเช่นกันในการเดินเรือและการใช้ประโยชน์ทางน้ำ

จากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างอนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958 กับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ในเรื่องช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ มีความแตกต่างกันคืออนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958 ที่มีได้บัญญัติเรื่องช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศเป็นส่วนเฉพาะอย่างเช่นในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ที่บัญญัติเรื่องช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศไว้ในภาค 3 ของอนุสัญญาฉบับนี้ โดยอนุสัญญาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง ค.ศ. 1958 ปรากฏเรื่องช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศในข้อ 16 (4) ในเรื่องการห้ามชั่วคราวซึ่งการผ่านโดยสุจริตของเรือต่างชาติที่รัฐชายฝั่งจะกระทำมิได้ ในบทบัญญัติดังกล่าวได้อธิบายถึงช่องแคบซึ่งใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ ว่าเป็นช่องแคบที่เชื่อมต่อระหว่างทะเลหลวงกับทะเลอาณาเขตของรัฐต่างประเทศ เมื่อพิจารณาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้บัญญัติเพิ่มเติมประเภทของช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นมาคือ ช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศซึ่งมีอนุสัญญาระหว่างประเทศที่บังคับใช้มาเป็นเวลานานว่างกฎเกณฑ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในการผ่านเอาไว้¹⁹ ช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศซึ่งมีเส้นทางในทะเลหลวงหรือเส้นทางในทะเลหลวงหรือเส้นทางผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่สะดวกเช่นกันในด้านการเดินเรือและการใช้ประโยชน์ทางน้ำผ่านช่องแคบ²⁰ที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศระหว่างบริเวณหนึ่งของทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะกับอีกบริเวณหนึ่งของทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้น²¹ และช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศระหว่างบริเวณหนึ่งของทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะกับอีกบริเวณหนึ่งของทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ อยู่ระหว่างเกาะกับ

¹⁸ ข้อ 45 (1) (บี) ภาคผนวก ก.

¹⁹ ข้อ 35 (ซี) ภาคผนวก ก.

²⁰ ข้อ 36 ภาคผนวก ก.

²¹ ข้อ 37 ภาคผนวก ก.

แผ่นดินใหญ่ของรัฐประชิดช่องแคบและมีเส้นทางในทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะจากอีกด้านหนึ่งของซึ่งอยู่ติดกับทะเลเปิด ที่สะดวกเช่นกันในการเดินเรือและการใช้ประโยชน์ทางน้ำ²² เนื่องจากช่องแคบแต่ละแห่งมีลักษณะข้อเท็จจริงที่ไม่เหมือนกันและการแบ่งแต่ละประเภทก็มี ความแตกต่างของระบบการผ่านเช่นกัน

2.2.1.1.2 สถานะทางกฎหมายและน่านน้ำส่วนที่เป็นส่วนประกอบของช่องแคบมะละกา

ในการพิจารณาสถานะทางกฎหมายของช่องแคบมะละกาเป็นการพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายของช่องแคบมะละกาในด้านต่างๆคือ สถานะทางกฎหมายของช่องแคบมะละกาที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ และสถานะของน่านน้ำที่ประกอบเป็นช่องแคบซึ่งทำให้ทราบว่ารัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบสามารถใช้เขตอำนาจของตนได้อย่างไรและการที่ช่องแคบมะละกาเป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศจะส่งผลอย่างไรต่อการใช้อำนาจของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบ

2.2.1.1.2.1 สถานะความเป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศของช่องแคบมะละกา

หลักเกณฑ์ที่จะนำมาพิจารณาความเป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศถือได้ว่าเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศ เพราะเป็นทางปฏิบัติที่สอดคล้องต่อเนื่องกันมานานตั้งแต่คำพิพากษาในคดีช่องแคบคอร์ฟู จนกระทั่งถึงอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ยังบัญญัติเช่นเดียวกัน นอกจากนี้การที่ได้บัญญัติสืบเนื่องกันมาเช่นนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกผูกพันว่าเป็นกฎหมายอีกด้วย²³

ในการพิจารณาช่องแคบมะละกาเป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศหรือไม่ ต้องอาศัยหลักเกณฑ์ 2 ประการคือหลักเกณฑ์ทางภูมิศาสตร์และหลักเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างช่องแคบกับการเดินเรือระหว่างประเทศ ซึ่งในข้อพิจารณาประการแรกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างช่องแคบมะละกากับการเดินเรือระหว่างประเทศนั้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่า

²² ข้อ 38 (1) ภาคผนวก ก.

²³ ศาสตราจารย์ ดร.จตุรนต์ ธีระวัฒน์, "กฎหมายระหว่างประเทศ," สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร, 2547, หน้า 65-71 หลักเกณฑ์จารีตประเพณีระหว่างประเทศ มี 2 ประการคือ ประการแรกต้องมีทางปฏิบัติ (Practice) ของผู้ทรงสิทธิในกฎหมายระหว่างประเทศ และประการที่สองรัฐจะต้องปฏิบัติโดยมีสำนึกที่จะปฏิบัติเพราะเป็นพันธกรณีทางกฎหมาย (Opinio Juris Sive Necessitatis)

ช่องแคบมะละกาเป็นช่องแคบที่มีเรือสัญจรผ่านมากแห่งหนึ่งของโลก ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนเรือที่ผ่านช่องแคบมะละกาที่มีปีละประมาณ 50,000 ลำ²⁴ จึงเห็นได้ว่าช่องแคบมะละกาและได้ถูกใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศและมีความสัมพันธ์กับการเดินเรือระหว่างประเทศอย่างมาก ในข้อพิจารณาต่อไปเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบนั้น จากแผนที่เห็นได้ว่าช่องแคบมะละกาเชื่อมต่อระหว่างน่านน้ำที่เป็นทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะกับทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามข้อ 37 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982²⁵ จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาจึงเห็นว่าช่องแคบมะละกาเป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ

นอกจากนั้นในทางปฏิบัติของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบได้มีการทำข้อตกลงร่วมกัน คือ ความตกลงร่วมของรัฐบาลแห่งอินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน ค.ศ. 1971 (Joint Statement of Government of Indonesia, Malaysia and Singapore) โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับสถานะตามกฎหมายระหว่างประเทศปรากฏในข้อ 5 ของคำแถลงการณ์ร่วมกันคือ อินโดนีเซียและมาเลเซียมีความเห็นร่วมกันว่าช่องแคบมะละกาไม่เป็นช่องแคบระหว่างประเทศ (International Strait) ซึ่งแถลงการณ์ร่วมดังกล่าวเป็นการแสดงสิทธิอธิปไตยโดยรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบเหนือผู้ใช้เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรทั้งสองและการรักษาความปลอดภัยในการเดินเรือในช่องแคบเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทั้ง 3 ประเทศ²⁶

2.2.1.1.2.2 สถานะทางกฎหมายของน่านน้ำส่วนที่ประกอบเป็นช่องแคบ

จากสถานะทางกฎหมายของช่องแคบมะละกาที่เป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ ในการพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายของน่านน้ำที่ประกอบขึ้นเป็นช่องแคบนั้น นั้นพิจารณาจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบและผู้ที่เกี่ยวข้องใน

²⁴ Graham Gerard Ong-Webb, "Southeast Asian Piracy: Research and Developments," in Piracy, Maritime Terrorism and Securing the Malacca Straits, ed. Graham Gerard Ong-Webb (Singapore: ISEAS Publishing), p.xxvii.

²⁵ U.S. Department of State Dispatch, "Commentary-the 1982 United Nations Convention the Law of the Sea and the agreement on implementation of part XI – Law of the Sea Convention," U.S. Government Printing Office, 1995, p.12.

²⁶ Koh Kheng Lian, "Straits in international navigation," Oceana publication, Inc, New York, 1982, p.59.

ประเด็นสถานภาพทางกฎหมายของน่านน้ำที่ประกอบเป็นช่องแคบมะละกา จากบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 34 (2)²⁷ กำหนดถึงอธิปไตยของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบเหนือน่านน้ำภายในและทะเลอาณาเขตของประเทศตนภายในช่องแคบ และเขตอำนาจของรัฐเหนืออาณาเขตใดๆของเขตเศรษฐกิจจำเพาะของตนหรือไหล่ทวีปภายในทะเลอาณาเขต ให้ใช้ภายใต้บังคับของภาค 3 ของสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 เกี่ยวกับระบอบการผ่านช่องแคบและหลักเกณฑ์อื่นๆของกฎหมายระหว่างประเทศ²⁸ และในข้อ 34 (1) กล่าวถึงระบอบการผ่านที่กำหนดไว้ในภาคนี้ที่ประกอบด้วยในตอนที่ 2 เรื่องสิทธิการผ่านและในตอนที่ 3 การผ่านโดยสุจริต ในประเภทของช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศที่แตกต่างกัน ระบอบการผ่านมีผลต่อสถานะทางกฎหมายของรูปแบบของน่านน้ำที่เป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศ ขอบเขตของน่านน้ำเคอร์พต่อระบอบการผ่าน แต่ในด้านต่างๆสถานะทางกฎหมายของน่านน้ำนั้นไม่ได้รับผลกระทบนั้นหมายถึงไม่กระทบกระเทือนต่อการใช้อธิปไตยหรืออำนาจของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบเหนือน่านน้ำและห้วงอากาศเหนือน่านน้ำ พื้นดินท้องทะเลและดินใต้ผิวดินของน่านน้ำนั้น ซึ่งบทบัญญัติแห่งหมวด 3 เรื่องช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศนี้ได้กล่าวถึงระบอบการผ่าน (The regime of passages) อันมีผลเป็นการจำกัดสิทธิการใช้อำนาจของรัฐในช่องแคบลงในส่วนเรื่องสถานะของน่านน้ำที่เป็นทะเลอาณาเขต²⁹ ดังนั้นในประเด็นสถานะของน่านน้ำที่เป็นทะเลอาณาเขตของช่องแคบมะละกาส่วนที่เป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศจึงไม่ได้รับความกระทบกระเทือนจากการที่เป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศเช่นเดียวกัน น่านน้ำยังคงมีสถานะเป็นทะเลอาณาเขตของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบ ซึ่งตามบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ภาค 2 ข้อ 2 (3) ในเรื่องการใช้อธิปไตยเหนือทะเลอาณาเขต รัฐชายฝั่งมีอธิปไตยโดยสมบูรณ์เหนือทะเลอาณาเขตเช่นเดียวกับที่มีเหนือน่านน้ำภายใน กล่าวคือนอกจากจะมีอธิปไตยเหนือท้องน้ำแล้วยังครอบคลุมถึงห้วงอากาศหรือน่านน้ำเหนือเขตดังกล่าวตลอดจนพื้นดินใต้ท้องทะเลและใต้พื้นดินใต้ท้องทะเลด้วย³⁰

²⁷ ภาค 3 ภาคผนวก ก.

²⁸ S.N. Nandan and D.H. Anderson, "Straits used for International Navigation : A Commentary on Part III of the United Nations Convention on the Law of The Sea 1982," in Law of The Sea, ed. Hugo Caminos(Dartmouth: Ashgate), p.80

²⁹ Ibid.

³⁰ ศาสตราจารย์ ดร.จตุรนต์ ธีระวัฒน์, กฎหมายระหว่างประเทศ, หน้า 587

กล่าวโดยสรุปคือการใช้ช่องแคบมะละกาเป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศส่งผลกระทบต่อการใช้อำนาจของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบในเรื่องสิทธิการผ่านแต่การใช้อำนาจอื่นรัฐสามารถใช้เขตอำนาจได้ตามปกติตามที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้ กล่าวคือรัฐสามารถใช้เขตอำนาจเหนือเขตทางทะเลที่เป็นน่านน้ำที่ประกอบเป็นช่องแคบได้ตามที่กฎหมายระหว่างประเทศทางทะเลกำหนด ดังนั้นจึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปคือการใช้อำนาจของรัฐเหนือการกระทำต่อเรือที่เกิดขึ้นในเขตทางทะเลต่างๆที่มีอยู่ในช่องแคบมะละกาเป็นอย่างไร

2.2.1.2 เขตอำนาจรัฐชายฝั่งเหนือการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในช่องแคบมะละกา

เนื่องจากช่องแคบมะละกาเป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศมีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือในกรณีที่เกิดการกระทำผิดขึ้นในบริเวณช่องแคบนี้จะมีการใช้เขตอำนาจเหนือการกระทำผิดที่เกิดขึ้นอย่างไร ในการพิจารณาดังกล่าวย่อมต้องพิจารณาโดยอาศัยเขตทางทะเลที่การกระทำผิดเกิดขึ้นเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ช่องแคบมะละกาสามารถแบ่งอาณาเขตทางทะเลได้เป็นสามส่วน ดังนั้นในการพิจารณาในเรื่องการใช้อำนาจทางอาญานั้นจึงต้องพิจารณาตามที่สถานที่ที่การกระทำผิดเกิดขึ้น โดยสามารถแบ่งการพิจารณาได้ดังนี้คือ

2.2.1.2.1 กรณีการกระทำผิดเกิดขึ้นในทะเลอาณาเขต

รัฐชายฝั่งมีอธิปไตยโดยสมบูรณ์เหนือทะเลอาณาเขต เช่นเดียวกับที่มีน่านน้ำภายใน กล่าวคือนอกจากจะมีอธิปไตยเหนือท้องน้ำแล้วยังมีครอบคลุมาถึงห้วงอากาศหรือน่านฟ้าเหนือเขตดังกล่าวตลอดจนพื้นดินใต้ท้องทะเลและใต้พื้นดินใต้ท้องทะเลด้วย โดยการใช้อำนาจของรัฐชายฝั่งต่อเรือต่างชาติสามารถแบ่งได้ดังนี้คือ

1) เรือรบหรือเรืออื่นของรัฐบาลที่มีได้ใช้เพื่อการพาณิชย์ โดยรัฐชายฝั่งไม่มีอำนาจทั้งในทางแพ่งและทางอาญาต่อเรือซึ่งถือเป็นอำนาจอธิปไตยของรัฐเจ้าของเรือ แต่ถ้าเรือรบใดไม่ปฏิบัติตามรัฐชายฝั่งก็อาจให้เรือรบนั้นออกจากทะเลอาณาเขตได้³¹ เนื่องจากเรือรบนี้เมื่อขณะอยู่ในน่านน้ำต่างประเทศได้รับสิทธิสภาพนอกอาณาเขต (Extraterritory) คือรัฐชายฝั่งไม่มีสิทธิที่จะดำเนินคดีใดๆหรือแม้แต่จับกุมไม่ว่าในทางแพ่งหรือทางอาญาก็ตาม

³¹ ข้อ 30 ภาคผนวก ก.

2) เรือพาณิชย์ โดยการใช้เขตอำนาจทางอาญาของรัฐชายฝั่งทางอาญามีข้อจำกัดบางประการตามข้อ 27อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 คือรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบไม่อาจใช้เขตอำนาจทางอาญาบนเรือต่างชาติซึ่งเดินทางผ่านทะเลอาณาเขตของตนเพื่อทำการจับกุมบุคคลบนเรือหรือดำเนินการสืบสวนเมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นบนเรือระหว่างเดินทางผ่าน เว้นแต่กรณีต่างๆดังต่อไปนี้คือ ถ้าผลของอาชญากรรมขยายไปกระทบรัฐชายฝั่งหรือหากอาชญากรรมดังกล่าวมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของรัฐชายฝั่งหรือเมื่อนายเรือ ผู้แทนทางการทูตหรือพนักงานฝ่ายกงสุลของรัฐเจ้าของธงเรือ (Flag state) ร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นหรือหากมาตรการที่รัฐชายฝั่งใช้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษหรือสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท

เมื่อพิจารณาถึงการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในบริเวณทะเลอาณาเขตของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบมะละกาที่เป็นกรณีการปล้นเรือนั้นเป็นการกระทำอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของรัฐชายฝั่ง ดังนั้นการกระทำผิดจึงเป็นไปตามข้อยกเว้นของข้อจำกัดการใช้เขตอำนาจทางอาญาของรัฐชายฝั่ง รัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบทั้งสามจึงมีเขตอำนาจเหนือการปล้นเรือที่เกิดขึ้นในบริเวณทะเลอาณาเขตของตน โดยการใช้อำนาจทางอาญาของรัฐชายฝั่งในเรื่องการปล้นเรือนั้นเป็นอย่างไรนั้นจะกล่าวในบทต่อไป

2.2.1.2.2 กรณีการกระทำผิดเกิดขึ้นในเขตต่อเนื่อง

ตามข้อ 33 วรรคแรก³²ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 รัฐชายฝั่งมีเขตอำนาจในการควบคุม ป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับศุลกากร การคลัง การเข้าเมือง หรือการสุขาภิบาลภายในอาณาเขตหรือทะเลอาณาเขตของตน พิจารณาได้ว่ากฎหมายกำหนดให้รัฐชายฝั่งสามารถขยายเขตอำนาจของตนไปยังเขตต่อเนื่องได้ในเฉพาะเรื่องที่ถูกกฎหมายกำหนดเอาไว้ 4 เรื่องดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นในการพิจารณาเขตอำนาจเหนือการกระทำเรื่องอื่นๆที่นอกจาก 4 เรื่องนี้รัฐชายฝั่งจึงไม่สามารถใช้เขตอำนาจเหนือการกระทำผิดดังกล่าวได้ แต่เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงข้อ 55³³ ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ถือได้ว่าเขตต่อเนื่องนี้รวมอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เนื่องจากกฎหมายบัญญัติว่าเขตเศรษฐกิจจำเพาะคือบริเวณที่อยู่เลยไปจากและประชิดกับทะเลอาณาเขต ดังนั้นเขตต่อเนื่องส่วนที่เลยจากทะเลอาณาเขตออกมา 12 ไมล์ทะเลจึงอยู่ในเขต

³² ข้อ 33 ภาคผนวก ก.

³³ ข้อ 55 ภาคผนวก ก.

เศรษฐกิจจำเพาะ ดังนั้นในการพิจารณาเขตอำนาจของรัฐต่อการกระทำผิดต่อเรือที่เกิดขึ้นในเขต ต่อเนื่องจึงต้องพิจารณาการใช้เขตอำนาจเหนือการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะดัง จะได้พิจารณาต่อไป

2.2.1.2.3 กรณีการกระทำผิดเกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

การใช้เขตอำนาจของรัฐในบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมาย ทะเล ค.ศ. 1982 ได้กำหนดให้รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยซึ่งเป็นสิทธิจำเพาะแต่เพียงผู้เดียวเพื่อ ความประสงค์ในการสำรวจและแสวงประโยชน์ตลอดจนอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติทั้ง ที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตบนพื้นดินใต้ท้องทะเลและใต้พื้นดินใต้ท้องทะเลตลอดจนห้วงน้ำเหนือขึ้นไป ซึ่งเป็นกำหนดการใช้อำนาจอำนาจในการใช้สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งเกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ดังนั้นในการพิจารณาถึงการใช้อำนาจใน เรื่องอื่น ๆ นั้นจึงต้องถึงบริบทของการใช้อำนาจในทะเลหลวงจากข้อ 58 วรรค 2³⁴ ของอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้บัญญัติให้นำข้อ 88 ถึงข้อ 115 และหลักเกณฑ์ อื่นของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องโดยตรงใช้บังคับกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะตราบเท่าที่ไม่ ขัดกับภาคนี้

ดังนั้นในการพิจารณาถึงการใช้อำนาจของรัฐในเขตเศรษฐกิจจำเพาะจึงต้อง พิจารณาถึงการใช้อำนาจในทะเลหลวงในกรณีที่เกิดการกระทำผิดต่อเรือขึ้นนั้น ในกรณีที่เกิด การกระทำอันเป็นโจรสลัดขึ้นในบริเวณทะเลหลวงการใช้อำนาจของรัฐเหนือการกระทำผิด ลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจของรัฐโดยอาศัยหลักสากล (Universal Jurisdiction) เพราะการกระทำอันเป็นโจรสลัดเป็นการกระทำที่ถือได้ว่าเป็นอาชญากรรมที่กระทบต่อความ สงบสุขของประชาคมระหว่างประเทศโดยส่วนรวมและถือได้ว่าเป็นความผิดตามกฎหมายนานาชาติ (dilecta jurius gentium) ดังนั้นกฎหมายระหว่างประเทศจึงให้รัฐใด ๆ ก็ตามสามารถใช้อำนาจ ของตนเหนือการกระทำผิดดังกล่าวได้ แม้ว่าการกระทำผิดนั้นได้เกิดขึ้นนอกดินแดน ของรัฐ ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายจากการกระทำผิดนั้นมิใช่คนสัญชาติของรัฐก็ตาม การใช้ เขตอำนาจสากลนี้เพื่อรับประกันว่าผู้กระทำผิดจะไม่สามารถรอดพ้นจากการลงโทษได้ ดังนั้นใน กรณีที่เกิดการกระทำผิดต่อเรือที่เกิดขึ้นในบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะของช่องแคบมะละกา รัฐ ทุกรัฐจึงมีเขตอำนาจเหนือการกระทำผิดดังกล่าวโดยอาศัยหลักสากล (Universal Jurisdiction)

³⁴ ข้อ 58 วรรค 2 ภาคผนวก ก.

ดังนั้นจากผลของข้อ 58 วรรค 2 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กล่าวได้ว่าการกระทำอันเป็นโจรสลัดครอบคลุมไปถึงการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะด้วย โดยในหลักเรื่องการกระทำอันเป็นโจรสลัดเป็นอย่างไรนั้นจะได้กล่าวถึงในบทถัดไป

2.2.2 อุปสรรคทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธในช่องแคบมะละกา

จากการลักษณะทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกาทำให้เกิดอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธในช่องแคบมะละกา ดังนี้คือ

2.2.2.1 ปัจจัยที่เอื้อต่อการกระทำผิด

จากที่ช่องแคบมะละกาประกอบขึ้นจากช่องแคบย่อยๆมาต่อเรียงเป็นเส้นทางเดินเรือเดียวภายใต้ชื่อว่าช่องแคบมะละกาและเป็นเพราะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกาประกอบขึ้นจากชายฝั่งที่เป็นแผ่นดินและเกาะหรือน่านน้ำอาณาเขตเป็นแนวขอบจึงทำให้ช่องแคบมีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกันทำให้เกิดลักษณะทางภูมิศาสตร์บางประการของช่องแคบมะละกาซึ่งเป็นลักษณะพิเศษโดยเฉพาะและส่งผลกระทบต่อการเดินเรือผ่าน ดังนี้คือ

(1) สภาพพื้นดินท้องทะเลมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรกในบริเวณที่น้ำตื้นมักจะปรากฏมีหินโสโครกอยู่เป็นจำนวนมาก³⁵ หินเหล่านี้มีอันตรายต่อการเดินเรือเพราะเรืออาจไปชนเข้าและล่มลงได้ จึงส่งผลให้เป็นการลดขนาดให้ช่องทางเดินเรือแคบลงอันเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือสวนกันในบางบริเวณ ประการที่สอง พื้นดินท้องทะเลส่วนที่เป็นทรายมีสภาพไม่แน่นอนเนื่องจากกระแสน้ำได้นำในช่องแคบและกระแสน้ำจากแม่น้ำที่ไหลลงสู่ช่องแคบมีความรุนแรงทำให้เกิดสันดอนใหม่ๆอยู่เสมอ³⁶ ซึ่งสันดอนบางแห่งไม่ปรากฏอยู่ในแผนที่ของช่องแคบมะละกาโดยสันดอนเหล่านี้มีอันตรายต่อเรือเช่นเดียวกับหินโสโครก ส่งผลเรือที่แล่นผ่านต้องลดความเร็วเรือลง

³⁵Thomas D. Anderson, "Geographic Limitation in the Movement of the Deep-Draft Tankers between India and Pacific Ocean", Ocean Development and International Law 10 (Number. 1-2 1981): 119.

³⁶ Ibid.

(2) ร่องน้ำลึกสำหรับเรือขนาดใหญ่ผ่านเข้าไปได้มีความแคบมากดังจะเห็นได้ชัดเจนจากร่องน้ำลึก One Fathom Bank นอกฝั่งเมือง Klang ของประเทศมาเลเซียซึ่งมีความกว้างเพียง 2 ไมล์ และร่องน้ำลึกนี้เป็นเส้นทางเดียวที่เรือบรรทุกน้ำมันขนาดใหญ่จะผ่านช่องแคบเข้าไปได้³⁷ ทำให้การเดินเรือสวนกันต้องใช้ความระมัดระวังอย่างยิ่งเพื่อป้องกันการโดนกัน

จากลักษณะพิเศษที่ได้กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่าเรือที่ต้องแล่นผ่านช่องแคบมะละกานี้ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมากทำให้ลูกเรือบนเรือที่ปัจจุบันมีจำนวนไม่มากเพราะเทคโนโลยีในการเดินเรือที่ทันสมัยมุ่งความสนใจในการเดินเรือเพื่อมิให้โดนกัน ทำให้ไม่สามารถระมัดระวังภัยคุกคามที่เกิดจากการโจมตีของโจรปล้นเรือรวมถึงเรือต้องลดความเร็วเรือลงซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อให้โจรปล้นเรือขึ้นเรือเพื่อโจมตีเรือ

2.2.2.2 ลักษณะฐานความผิดที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาลักษณะทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกาที่มีลักษณะทางธรรมชาติที่มีทั้งส่วนที่กว้าง บางส่วนที่แคบ เมื่อพิจารณาถึงสถานที่การกระทำผิดนั้นการกระทำผิดสามารถเกิดขึ้นได้ในทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ส่งผลให้การกระทำผิดมีความหลากหลายตามที่กฎหมายระหว่างประเทศที่ได้กำหนดในกรณีที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะว่าเป็นการกระทำอันเป็นโจรสลัด และการกระทำผิดที่นอกเหนือจากการกระทำอันเป็นโจรสลัดอันได้แก่การปล้นเรือโดยใช้อาวุธ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการกระทำผิดต่อเรือที่เกิดขึ้นในช่องแคบมะละกาสามารถเกิดการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธ ส่งผลให้ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกันไปตามฐานความผิดที่เกิดขึ้น และในกรณีที่กระทำผิดในบริเวณทะเลอาณาเขตการใช้อำนาจของรัฐเหนือการกระทำผิดที่เกิดขึ้นย่อมเป็นไปตามกฎหมายภายในของแต่ละรัฐที่กำหนดถึงการกระทำผิดที่เกิดขึ้น กระบวนวิธีพิจารณาคดี และการกำหนดโทษกับผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นเรื่องยากที่กฎหมายภายในของแต่ละประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดต่อเรือที่เกิดในบริเวณทะเลอาณาเขตของรัฐจะมีลักษณะที่เป็นไปในทางเดียวกัน ดังนั้นลักษณะของฐานความผิดจึงมีความแตกต่างกันทั้งตามสถานที่เกิดการกระทำผิดและตามกฎหมายภายในของแต่ละรัฐที่กำหนดถึงการกระทำผิดต่อเรือที่เกิดขึ้นในบริเวณทะเลอาณาเขตของตน

³⁷ Michael Leifer, Malacca, Singapore, and Indonesia, (The Netherland : Sijthoff & Noordhoff, 1978) p.59.

2.2.2.3 อุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายต่อเรือที่กระทำความผิด

จากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกาที่มีบางบริเวณโดยเฉพาะทางตอนใต้ของช่องแคบที่แคบจนในอดีตเกิดการทับซ้อนทางทะเลอาณาเขตแต่ต่อมาได้มีการตกลงในการแบ่งเส้นทะเลอาณาเขตแล้วทะเลอาณาเขตของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบย่อมอยู่ประชิดกัน ดังนั้นในกรณีที่เกิดการกระทำความผิดต่อเรือขึ้นในทะเลอาณาเขตของรัฐหนึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นการกระทำความผิดและมีอำนาจติดตามเรือที่กระทำความผิดเพื่อนำมาดำเนินคดีได้ แต่หากเรือที่กระทำความผิดนั้นแล่นเข้าไปยังทะเลอาณาเขตของรัฐหนึ่งซึ่งโดยหลักของกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายในบริเวณทะเลอาณาเขตของรัฐอื่นได้ ดังนั้นเรือที่กระทำความผิดที่หลบหนีเข้าไปยังทะเลอาณาเขตของรัฐอื่นได้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถที่จะเข้าไปจับกุมเรือที่กระทำความผิดในทะเลอาณาเขตของรัฐอื่นได้

นอกจากนี้กรณีที่การกระทำความผิดต่อเรือที่เกิดขึ้นในบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะซึ่งรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบสามารถใช้เขตอำนาจได้ในกรณีที่พบเห็นการกระทำความผิดและไล่ตามติดพันเรือที่กระทำความผิดได้ แต่เนื่องจากที่ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกาที่มีเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่กว้างไม่มากนักและมีความเป็นไปได้ที่เรือที่กระทำความผิดสามารถแล่นเข้าไปในทะเลอาณาเขตของรัฐตนหรือของรัฐที่สามได้ซึ่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 บัญญัติว่าสิทธิการไล่ตามติดพันสิ้นสุดลงทันที กล่าวโดยสรุปคือจากข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกาทำให้เกิดอุปสรรคในการติดตามจับกุมเรือที่กระทำความผิดเพื่อนำมาลงโทษ

เมื่อพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายของช่องแคบมะละกาที่เป็นช่องแคบที่ใช้ในการเดินเรือระหว่างประเทศซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้อำนาจของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบในบางประการคือในเรื่องสิทธิการผ่านของเรือต่างชาติแต่การใช้อำนาจของรัฐในเรื่องอื่นนอกเหนือจากการผ่านช่องแคบแล้วย่อมไม่ได้รับการกระทบกระเทือน ดังนั้นในการพิจารณาการใช้อำนาจทางอาญาของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายระหว่างประเทศทางทะเลกำหนด คือการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในบริเวณทะเลอาณาเขต รัฐชายฝั่งสามารถใช้เขตอำนาจทางอาญาเหนือการกระทำความผิดต่อเรือที่เกิดขึ้น โดยในประเด็นเรื่องการใช้อำนาจของรัฐที่อยู่ติดกับช่องแคบมะละกาอย่างไรนั้นจะได้กล่าวถึงในบทต่อไป และในกรณีที่การกระทำความผิดเกิดขึ้นในบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะนั้นพิจารณาโดยนำเรื่องการใช้เขตอำนาจในทะเลหลวงมาใช้บังคับ โดยเฉพาะในเรื่องการกระทำอันเป็นโจรสลัดที่เกิดขึ้นในทะเลหลวงที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 บัญญัติให้นำมาบังคับใช้ในกรณีที่เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะด้วย

ดังนั้นในบริเวณช่องแคบมะละกาจึงสามารถเกิดการปล้นเรือโดยใช้อาวุธรวมถึงการกระทำอันเป็นโจรสลัดได้

นอกจากนี้จากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของช่องแคบมะละกาที่บางส่วนมีขนาดแคบและประกอปกัมีเกาะจำนวนมากในบริเวณทางตอนใต้ของช่องแคบมะละกาซึ่งส่งผลให้เกิดข้อจำกัดบางประการคือ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ทำให้เรือต้องลดความเร็วลงประกอปกัลูกเรือต้องให้ความระมัดระวังอย่างมากในการเล่นผ่านบริเวณที่มีความแคบซึ่งทำให้เรือที่กระทำผิดนั้นสามารถโจมตีเรือได้ง่าย และจากการที่บางส่วนของช่องแคบมะละกามีส่วนที่มีทะเลอาณาเขตที่ประชิดกันส่งผลให้ไม่สามารถไล่ตามเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดในกรณีเรือที่กระทำความผิดแล่นเข้าไปในทะเลอาณาเขตของรัฐอื่น และจากที่ช่องแคบมะละกาประกอปกัด้วยอาณาเขตทางทะเลที่แตกต่างกันย่อมส่งผลให้ฐานการกระทำผิดมีความแตกต่างกันตามไปด้วย ข้อจำกัดของช่องแคบมะละกาที่กล่าวมานี้ส่งผลให้เกิดปัญหาการปล้นเรือและการกระทำอันเป็นโจรสลัดโดยจะได้ศึกษาถึงสภาพปัญหาดังกล่าวต่อไป